

**Mezőberényi Petőfi Sándor
Evangélikus Gimnázium,
Kollégium és Általános Iskola**
5650 Mezőberény Petőfi Sándor út 13-15.
OM: 028375
Tel: (70)400-2446
web: <https://psgsuli.hu>

HELYI TANTERV

NÉMET NYELV ÉS IRODALOM (Kiegészítő nyelvoktató nemzetiségi nevelési-oktatási forma)

Érvényes 2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben

9-12. évfolyam

Készült a 2020. évi Nat-hoz illeszkedő „A német nemzetiségi nevelés-oktatás kerettantervei”, „A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve” és a „Német nemzetiségi nevelés-oktatás irányelvei” alapján.

Időkeret, óraszámok

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Heti óraszám	5	5	5	5
Éves óraszám	(170+ 10 óra) = 180	(170+ 10 óra)= 180	(170+ 10 óra)= 180	(150+ 10 óra)= 160

A szabadon felhasználható órák tartalmi elemei

- Egyházi tartalmak
- Témahét
- Kiegészítő ismeretek: a témakörök elmélyítése, a helyi sajátosságokkal való kiegészítés
- Differenciálás, gyakorlás: az elsajátított ismeretek begyakorlása, elmélyítése a tanulók egyéni igényeinek megfelelően
- Projekt munkák: a témakörökhöz kapcsolódó projekt munkák készítése egyéni, pár-, vagy csoport munkában

A tankönyvek kiválasztásának elvei:

Helyi tantervünk szabad kezet ad a pedagógusoknak, vagyis az adott évfolyamon oktató nyelv tanároknak bízva, hogy a tankönyvjegyzékben szereplő nyelvkönyvek közül a megítélésük szerinti legmegfelelőbbet válasszák, mérlegelve a diákok életkori, érdeklődési sajátosságait és nyelvi szintjét.

Javasolt tankönyvek, kiadványok:

a német nyelv tanításához: Sylwia Mróz-Dwornikowska: Welttour Deutsch 1-4

a német irodalom tanításához:

Bunte Erde 1. NT 34 278 (9. évfolyam)

Bunte Erde 2. NT 24280 (10. évfolyam)

Arbeitsbuch für den Literaturunterricht 9-12. NT 34 270 (11-12.évfolyam)

A tanulók értékelése

Az értékelésnek a nyelvtanulás teljes időtartama alatt az a legalapvetőbb funkciója, hogy motiválja a tanulót az idegen nyelv tanulásában. Ezért a visszajelzés is minden évfolyamon elsősorban pozitív, a kevésbé sikeres, javításra szoruló fejlesztések csak a pozitívumokhoz képest kaphatnak hangsúlyt. A tanuló maga is egyre inkább képessé válik saját eredményeinek, eredményességének értékelésére mind a tanóra, mind a tanórán kívül folytatott idegennyelvi kommunikáció során.

Visszajelzés a tanulónak (és a szülőnek), hogy melyek az erős és gyenge pontjai, milyen attitűd jellemzi a nyelvtanuláshoz való viszonyát, honnan meríthet bátorítást, önbizalmat, illetve hová kell még energiát befektetnie.

Az intézmény értékelési rendszere megtalálható a Pedagógiai Program III.7. Az iskola értékelési és vizsgarendszere fejezetében.

9–10. évfolyam

A 9–10. évfolyamon a német nemzetiségi nyelvi nevelés elsődleges célja a nyelvi kompetencia fejlesztése annak érdekében, hogy a tanulók életkoruknak megfelelő szinten birtokolják a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát, és képessé váljanak annak gyakorlati alkalmazására. A nyelvi képzés kiemelt feladata a különféle (ismeretterjesztő és szépirodalmi) szövegek olvasása, megértésének és értelmezésének fejlesztése. A szövegalkotási képesség fejlesztéséhez elengedhetetlen az jegyzet- és vázlatkészítés, az olvasott szöveg tartalmához kapcsolódó saját vélemény megfogalmazása szóban és írásban. Átfogó cél a beszédhelyzetnek megfelelő nyelvi magatartás kialakítása, a verbális és nem verbális kommunikáció jeleinek megértése és értelmezése. Szükséges a nyelv árnyalt használatához a nyelvi és nyelvtani ismeretek mélyítése és fejlesztése. Cél az önálló kézikönyvhasználat mellett a közel biztos helyesírás.

Az irodalomtanítás feladata a különböző műfajú, rövid lélegzetű alkotások olvasása és érzelmi, gondolati befogadása, a szöveg-feldolgozási eljárások megismerése és alkalmazása. Tanulási képesség szempontjából az önállóság növeléséhez hozzájárul az anyaggyűjtés, az információk megadott szempontú rendszerezése és értékelése, a téma prezentációja önállóan választott forma segítségével.

Erkölcsei ítéletképesség szempontjából fejleszti ízlését, etikai és esztétikai tudatosságát. Felismeri az erkölcsöt az egyén életében és a társadalomban.

Tematikai egységek, óraszámok

Tematikai egységek	9. évfolyam	10. évfolyam
Szóbeli és írásbeli szövegértés	24	24

Szóbeli és írásbeli szövegalkotás	34	34
Tanulási képességek fejlesztése	10	10
Anyanyelvi kultúra	43	43
Ismeretek a nyelvről	33	33
Irodalmi kultúra	26	26
Szabadon felhasználható	10	10
Összes óraszám	180	180

9. évfolyam

Éves óraszám: 180

Heti óraszám: 5

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Javasolt óraszám: 24
Tanulási eredmények	<p>Információk szerzése, fókuszálás meghatározott kérdésekre, kommunikációs szándékok elemzése és értékelése, szövegfeldolgozás elmélyítése.</p> <p>A megismert szövegfeldolgozási módok bővítése és elmélyítése.</p> <p>A szöveg megértése, a problémafelvetések értelmezése, információtartalmának megnevezése.</p> <p>Szövegek nyelvi kifejezőeszközeinek elemzése és értékelése.</p> <p>Szövegek és illusztrációk formai és tartalmi elemzése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Tartalmakat/információkat strukturáltan, tárgyszerűen és megfelelő nyelvi formában visszaadni.</p> <p>Tárgyaknál, ábrázolásoknál, eseményeknél vagy szövegeknél követhető szempontok szerint logikusan összetartozó csoportokat alkotni.</p> <p>A német nyelvű médiában önállóan ismereteket szerezni.</p> <p>Megnyilvánulásait előre látható kommunikációs helyzetekhez igazítani.</p> <p>A szöveg információ tartalmát összefoglalni.</p> <p>Rövidebb lélegzetű szövegek tartalmát magyarul és németül összefoglalni.</p> <p>Összetettebb szövegek információit (adott esetben ismétlést követően) részleteiben megérteni.</p>		
Fogalmak	Információtartalom, alapgondolat, problémafelvetés, nyelvi kifejezőeszköz.	
Javasolt	A szövegre vonatkozó igaz és hamis állításokat megkülönböztetni, és	

tevékenységek	<p>a szöveg alapján alátámasztani. Feleletválasztós feladatokat a szöveg alapján megoldani. A szöveget tartalmi és formai jegyei alapján összefüggő egységekre bontani, a felosztást megindokolni. A lényegi megállapításokat kiemelni és azokkal kapcsolatban véleményt mondani. Irányított feladatok segítségével egyszerűsített ismeretterjesztő szöveget értelmezni. Képeket és illusztrációkat értelmezni.</p>
----------------------	--

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás	Javasolt óraszám: 34
Tanulási eredmények	<p>Szövegek tartalmi információinak közvetítése és megadott szempont szerinti feldolgozása szóban és írásban, az ennek megfelelő jegyzetelési technika kialakítása. Irányított és önálló szövegfeldolgozás, szövegalkotási stratégiák alkalmazása. A szöveg és illusztráció összefüggésének értelmezése. Adott téma kidolgozása, adatgyűjtés és források alkalmazása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Képeket és egyéb szemléltető anyagokat a hozzá kapcsolódó feladatok segítségével irányítottan leírni. Párbeszédesszövegeket összefüggő szöveggé alakítani. Megadott szerkezeti jellemzőkkel és egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel formalizált szöveget alkotni. A téma, az ábrázolásmód, az események hasonlóságait, különbségeit és összefüggéseit felfedezni és leírni. Rövidebb írásbeli és szóbeli német és magyar szövegek tartalmát a másik nyelven elmondani. Egyszerűbb német és magyar szövegeket szótár segítségével lefordítani.</p>		
Fogalmak	<p>Önéletrajz, magánlevél, hivatalos levél.</p>	
Javasolt tevékenységek	<p>A szöveg tartalmát és a benne rejlő információkat szóban és írásban visszaadni. Gondolattérképet készíteni, ez alapján egy témát kifejteni. Szerephez alkalmazkodni és annak megfelelően kommunikálni, párbeszédet alkotni. A szöveget kiegészíteni, átalakítani vagy tovább gondolni (pl. megkezdett történetet folytatni és befejezni).</p>	

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám: 10
Tanulási eredmények	<p>Az önálló, hatékony tanulás képességének továbbfejlődése. Az alapműveltség elsajátításához szükséges tudás megszerzésének, a tananyag feldolgozásának technikái. A tanulást segítő eljárások megfelelő használata, gyakorlása. Önálló vázlatkészítés, tanulás, összefoglalás vázlat segítségével.</p>	

	<p>Kulcsinformációk kiemelése olvasott szövegben. Gondolattérkép készítése az olvasott szöveghez, a tárgyalt témakörhöz. Különböző információhordozók használata, prezentáció összeállítása, bemutatása.</p>
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>Egy- és kétnyelvű szótárakat, internetes szótárakat irányítással használni. A szókincs szavait a szótárak segítségével értelmezni. A nyomtatott és elektronikus médiát információszerzésre, szókincsbővítésre, fogalmazások elkészítésére használni. Hallott összetettebb szövegből az alap- és a részletes információkat irányított feladatok alapján megérteni. Különböző szóbeli és írásbeli szövegfajták jellemzőit és funkcióját felismerni. Ismert prezentációs technikákat a feladatnak és a célcsoportnak megfelelően alkalmazni.</p>	
Fogalmak	Gondolattérkép, mind map, cluster.
Javasolt tevékenységek	<p>Szótárt használni önálló szöveg olvasásánál és szövegalkotásnál. Szókérdőív, memóriát, dominót készíteni és használni a szótanuláshoz. Hallás utáni szövegértés. Olvasás utáni szövegértés. Lényegkiemelési technikákat alkalmazni. Vázlatot, cluster-t, mindmap-et készíteni. Egy témáról vázlatpontok, gondolattérkép alapján beszélni. Prezentációt, plakátot, kiselőadást készíteni. Koncentrációt fejlesztő gyakorlatokat alkalmazni.</p>

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Javasolt óraszám: 43
Tanulási eredmények	<p>Az aktív szókincs fejlődése. A témakörökhöz kapcsolódó ismeretek bővülése. Információk szerzése különböző csatornákon, azok felhasználása tanulási és iskolán kívüli helyzetekben. Vélemény alkotása és kinyilvánítása nyelvileg adekvát módon. A beszélő és hallgató szerepének változtatása, a szerepek megfelelő reagálás differenciált nyelvi eszközökkel. Szövegek kulcsfontosságú információinak és mondanivalójának összefoglalása magyar, illetve német nyelven.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Mindennapi kommunikációs helyzetekben önállósággal részt venni. A tanórán gyakran előforduló alaktani és mondattani szerkezeteket funkciójuk szerint következetesen jól használni. Jól érthetően, helyes hangiejtéssel és megfelelő tempóval beszélni.</p> <p>Közismereti témák: <i>Életmód, életvezetés</i> Divatos irányzatok, egyéniség, alkalmazkodás. Az egyéni élet tervezése, jövőbeli tervek, szakmai élet - magánélet kilátásai, egészséges</p>		

<p>életmód, egészséges táplálkozás, betegségek. Sport, extrém sport, élsport. Szabadidős szokások, fogyasztói szokások.</p> <p><i>Társadalmi környezet</i> Étkezési kultúra, élelmiszerek, gasztronómia, éttermi kultúra, főzés, reklámok, alapvető szükségletek, luxus. Szolgáltatások, posta, utazásszervezés, utazási irodák. Hagyományok, kulturális örökség, Nemzetiségi kultúrák Városi élet - vidéki élet, a német nemzetiség falvainak jellemzői.</p> <p><i>Iskola, oktatás</i> Oktatás, tanulás Magyarországon és a német nyelvű országokban. Műveltség, szakmaszerzés, munkanélküliség. Továbbtanulás, pályaválasztás.</p> <p><i>Kultúra, média</i> Információáramlás, tájékoztatás, véleményalkotás, az internet szerepe. A magyarországi német nemzetiségi TV- és a rádióműsorok ismerete. Német nyelvű könnyűzenei alkotások.</p> <p><i>Környezet, technika világa</i> Környezetvédelem, projektek. Problémák és kihívások.</p> <p><i>Politika és történelem</i> Tudatosság, öntudat, személyi szabadság.</p> <p><i>Német nyelv</i> A német nyelv változatai. Kétnyelvűség, többnyelvűség.</p> <p>Ismeretterjesztő szövegek: Család, mindennapi élet, élethelyzetek, viselkedés, emberi kapcsolatok, ünnepek, egészség, életmód, természet- és környezetvédelem, iskola, kulturális élet, média.</p>	
Fogalmak	<p>Kommunikációs szerep, kommunikációs média. Alkalmazkodás, individualitás, siker, elismerés, partnerség, teljesítménysport, veszély, felelősség, környezetvédelem, személyes szabadság, településtörténet, ifjúsági szervezet, nyelvváltozat.</p>
Javasolt tevékenységek	<p>Egy témakört egyénileg vagy csoportban feldolgozni. Egy téma magyar és német vonatkozásait összehasonlítani, a kulturális hasonlóságokat és különbségeket megjeleníteni. A német nyelvű médiából tájékozódni, azt információszerzés céljából használni. Információhiány esetén célzott kérdéseket feltenni. Mások véleményére reagálni. Saját álláspontot közölni, megindokolni.</p>

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Javasolt óraszám: 33
Tanulási eredmények	<p>A szófajok biztos felismerése ismérveik megnevezésével szöveggörnyezetben és anélkül. Az igeidők helyes használata beszédben és írásban.</p>	

	<p>Igevonatok ismerete és helyes használata. A főnév ragozása minden esetben. Mellérendelő és alárendelő mellékmondat szórendjének ismerete és használata. A német irodalmi nyelv követelményeinek megfelelő kiejtés és hangsúlyozás. A szöveg központosításának, a párbeszéd és az idézés szabályainak ismerete. A nyelvi tudatosság fokozatos fejlődése. A tanulók önállóságának fejlődése a szabályok felismerésében, azok megfogalmazásában, alkalmazásában és az önellenőrzésben.</p>
--	--

Fejlesztési feladatok/Ismeretek

A tanórán gyakran előforduló alaktani és mondattani szerkezeteket funkciójuk szerint következetesen jól használni.

A helyesírás és központosítás szabályait megközelítően hibátlanul alkalmazni.

A nyelvjárások és az irodalmi nyelv kölcsönhatását példákon keresztül felismerni.

A nyelvi tudatosságot növelni.

Hibajavítási gyakorlatokat elsajátítani.

Szó- és mondattan

Szófajok:

Ige:

Igeidők (Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I.)

Igemódok: kijelentő -, felszólító

Cselekvő szerkezetek

Segédigék fajtái (időbeli és módbeli)

Igekötők (elváló, nem elváló igekötők)

Visszaható igék

Igevonatok

Főnév:

Neme: hímnem, nőnem, semleges nem

Száma: egyes szám, többes számú alakok

Esetei: alany, tárgy, részes, birtokos eset

Névelő:

Fajtái: határozott, határozatlan

Ragozása alany, tárgy, részes és birtokos esetben

Melléknév:

Képzése

Használata: állítmányi, jelzői használat

Ragozása: jelzős szerkezetben névelő nélkül, határozott névelővel, határozatlan névelővel; alany, tárgy, részes és birtokos esetben,

Fokozása, hasonlító szerkezetek

Elöljárószó:

időhatározói elöljárószó

helyviszonyt kifejező elöljárószó

tárgy és részes esettel álló elöljárószó

Számnév

Fajtái: tőszámnevek, sorszámnevek, keltezés, idő kifejezése

Névmás:

<p>Fajtái: személyes, kérdő, tagadó, határozatlan, visszaható, birtokos, mutató, vonatkozó névmás</p> <p><i>Határozószó:</i> Fajtái: hely-, idő- és módhatározók</p> <p><i>Kötőszó:</i> Mellérendelő és alárendelő kötőszavak Szórend: egyenes, fordított és mellékmondati</p> <p><i>Mondattan:</i> Mondatfajták: Kijelentő-, kérdő-, felszólító mondat Egyszerű és összetett mondatok (okhatározói, időhatározói, célhatározói, feltételes értelmű mellékmondatok)</p> <p><i>Helyesírás, központozás:</i> Az írott nyelv normái, az írásjelek helyes használata.</p>		
Fogalmak	<p>Szófaj, igeidő, eset, nyelvtani nem, vonzat, összetett mondat, alárendelés, mellérendelés. Szó- és mondathangsúly, árnyalt hangsúlyozás és előadásmód. Központozás, idézet, cím jelölése.</p>	
Javasolt tevékenységek	<p>Kommunikáció anyanyelvi beszélőkkel. Mondatokat átalakítani az adott grammatikai feladnak megfelelően. Mondatokat, szövegeket transzformálni. Hibajavítási gyakorlatok. Hiányos szöveget, táblázatot kiegészíteni. Szabályokat keresni. Szavakat, szinonimákat keresni. Mondatalkotás szavakból. Rejtvények különböző fajtáit megoldani. Állítások igazság tartalmát eldönteni. Eseményeket különböző nyelvi stílusban előadni. Online nyelvtani feladatokat megoldani. Online gyakorlatok, szótárak segítségével a szavak kiejtését gyakorolni.</p>	
Témakör	Irodalmi kultúra	Javasolt óraszám: 26
Tanulási eredmények	<p>Az irodalmi alpműveltség építése. Lírai alkotások, rövid epikai műfajok és dramatikus szövegek értelmezési képességének fejlesztése. Önálló gondolkodás, az önkifejezés kulturáltságának kialakítása. A kulturális másság felismerése, megértése és az erre épülő tisztelet kialakítása. A német irodalomból vett alkotások olvasása, értelmezése. A magyarországi német irodalomból vett szemelvények olvasása, az alkotások tanulságainak értelmezése. Az irodalmi szövegek és országismereti témák kapcsán ítéletek alkotása a szereplőkről.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Rövid történeteket, lírai műveket önállóan elolvasni, a művek tartalmát összefoglalni, a szereplőket jellemezni. A hazai német irodalomból vett alkotásokat elolvasni és értelmezni, véleményt alkotni, jellemzést készíteni. Egy szabadon választott ifjúsági regény rövid részletét elolvasni és irányítással feldolgozni.</p>		

A korosztály kérdéseire kapcsolódó német nyelvű filmet megtekinteni és tanórán feldolgozni.

Az olvasást, mint műélvezetet megtapasztalni, az olvasás iránti igényt felkelteni.

Szerzők és művek.

Magyarországi német írók, költők alkotásainak műközpontú elemzése. Szerzők: pl. *Georg Wittmann, Ludwig Fischer, Engelbert Rittinger, Georg Fath, Josef Mikonya, Franz Zeltner, Claus Klotz, Valéria Koch, Erika Áts, Josef Michaelis, Robert Becker, Angela Korb* művei.

Egy fabula feldolgozása (pl. *Lessing* vagy modern fabula).

Dalszövegek a német pop-rock zene köréből.

Epikus művek jellemzői: idő, helyszín, a cselekményt alkotó elemek, szereplők.

Lírai alkotások: ritmus, rím, versszak, refrén.

A fabula és mese jellemzői.

Műfajok:

Mese, fabula.

Fogalmak	Műfaj, költői kép, rím, refrén, szerkezet Felelősség, másság, konfliktus.
Javasolt tevékenységek	Egy művet tartalom és forma szempontjából elemezni. A szereplőket jellemezni. A műről véleményt alkotni, azt kifejezni, ismertetni. Rövid történeteket, regényrészleteket dramatizálni. Egy irodalmi mű filmfeldolgozását megtekinteni. A filmről beszélni, a látottakat feldolgozni.

10. évfolyam

Éves óraszám: 180

Heti óraszám: 5

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Javasolt óraszám: 24
Tanulási eredmények	Információk szerzése, fókuszálás meghatározott kérdésekre, kommunikációs szándékok elemzése és értékelése, szövegfeldolgozás elmélyítése. A megismert szövegfeldolgozási módok bővítése és elmélyítése. A szöveg megértése, a problémafelvetések értelmezése, információtartalmának megnevezése. Szövegek nyelvi kifejezőeszközeinek elemzése és értékelése. Ismeretterjesztő és irodalmi szövegekben megjelenő konfliktusok	

	felismerése és megoldásuk reflektálása. Szövegek és illusztrációk formai és tartalmi elemzése.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>Összetettebb témában kritikai véleményt kifejteni. Tartalmakat/információkat strukturáltan, tárgyyszerűen és megfelelő nyelvi formában visszaadni. Tárgyaknál, ábrázolásoknál, eseményeknél vagy szövegeknél követhető szempontok szerint logikusan összetartozó csoportokat alkotni. Pro és kontra érveket hozni, logikusan felépítve érvelni. A német nyelvű médiában önállóan ismereteket szerezni. Megnyilvánulásait előre látható kommunikációs helyzetekhez igazítani. A szöveg információ tartalmát összefoglalni. Rövidebb lélegzetű szövegek tartalmát magyarul és németül összefoglalni. Összetettebb szövegek információit (adott esetben ismétlést követően) részleteiben megérteni.</p>	
Fogalmak	Információtartalom, alapgondolat, problémafelvetés, nyelvi kifejezőeszköz.
Javasolt tevékenységek	<p>A szövegre vonatkozó igaz és hamis állításokat megkülönböztetni, és a szöveg alapján alátámasztani. Feleletválasztós feladatokat a szöveg alapján megoldani. A szöveget tartalmi és formai jegyei alapján összefüggő egységekre bontani, a felosztást megindokolni. A lényegi megállapításokat kiemelni és azokkal kapcsolatban véleményt mondani. Eseményekről beszámolni, interjút készíteni. Irányított feladatok segítségével egyszerűsített ismeretterjesztő szöveget értelmezni. Képeket és illusztrációkat értelmezni.</p>

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás	Javasolt óraszám: 34
Tanulási eredmények	<p>Szövegek tartalmi információinak közvetítése és megadott szempont szerinti feldolgozása szóban és írásban, az ennek megfelelő jegyzetelési technika kialakítása. Funkcionális szövegek (hivatalos és magán) tartalmi és formai jellemzőinek ismerete, funkcionális szövegek alkotása. Irányított és önálló szövegfeldolgozás, szövegalkotási stratégiák alkalmazása. A szöveg és illusztráció összefüggésének értelmezése. A szövegben fellelhető tények és érvek rendszerezése és bemutatása. Vélemény formálása és állásfoglalás. Adott téma kidolgozása, adatgyűjtés és források alkalmazása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Képeket és egyéb szemléltető anyagokat a hozzá kapcsolódó feladatok segítségével irányítottan leírni. A szövegfeldolgozás eredményeit mások számára követhető módon kifejteni.</p>		

<p>Párbeszédes szövegeket összefüggő szöveggé alakítani. A szöveg cselekményét rekonstruálni és alternatív cselekvési vagy megoldási javaslatokat felvázolni. Megadott szerkezeti jellemzőkkel és egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel formalizált szöveget alkotni. A téma, az ábrázolásmód, az események hasonlóságait, különbségeit és összefüggéseit felfedezni és leírni. Rövidebb írásbeli és szóbeli német és magyar szövegek tartalmát a másik nyelven elmondani. Egyszerűbb német és magyar szövegeket szótár segítségével lefordítani.</p>	
Fogalmak	Önéletrajz, magánlevél, hivatalos levél.
Javasolt tevékenységek	<p>Irányító szempontok alapján informális és formalizált szöveget alkotni, különböző szövegfajtákat létrehozni: önéletrajzot, magán- és hivatalos levelet, internetes bejegyzést, olvasói véleményt írni. A szöveg tartalmát és a benne rejlő információkat szóban és írásban visszaadni. Gondolattérképet készíteni, ez alapján egy témát kifejteni. Érvekkel alátámasztott saját véleményt megfogalmazni. Szerephez alkalmazkodni és annak megfelelően kommunikálni, párbeszédet alkotni. A szöveget kiegészíteni, átalakítani vagy tovább gondolni (pl. megkezdett történetet folytatni és befejezni).</p>

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám: 10
Tanulási eredmények	<p>Az önálló, hatékony tanulás képességének továbbfejlődése. Az alapképesség elsajátításához szükséges tudás megszerzésének, a tananyag feldolgozásának technikái. A tanulást segítő eljárások megfelelő használata, gyakorlása. Önálló vázlatkészítés, tanulás, összefoglalás vázlat segítségével. Kulcsinformációk kiemelése olvasott szövegben. Gondolattérkép készítése az olvasott szöveghez, a tárgyalt témakörhöz. Különböző információhordozók használata, prezentáció összeállítása, bemutatása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Egy- és kétnyelvű szótárakat, internetes szótárakat irányítással használni. A szókincs szavait a szótárak segítségével értelmezni. A nyomtatott és elektronikus médiát információszerzésre, szókincsbővítésre, fogalmazások elkészítésére használni. Hallott összetettebb szövegből az alap- és a részletes információkat irányított feladatok alapján megérteni. A szöveg feldolgozása során tartalmi szervezőtechnikákat (pl. jegyzetelés, kulcsszavak megállapítása, tagolás, kategóriák felállítása, egyszerűsítés, cluster-ek, mind map segítségével történő rendszerezés stb.) alkalmazni, a szöveg tartalmát összefoglalni. Különböző szóbeli és írásbeli szövegfajták jellemzőit és funkcióját felismerni. Ismert prezentációs technikákat a feladatnak és a célcsoportnak megfelelően alkalmazni.</p>		

Fogalmak	Gondolattérkép, mind map, cluster.
Javasolt tevékenységek	Szótárt használni önálló szöveg olvasásánál és szövegalkotásnál. Szókérdőív, memóriát, dominót készíteni és használni a szótanuláshoz. Hallás utáni szövegértés. Olvasás utáni szövegértés. Lényegkiemelési technikákat alkalmazni. Vázlatot, cluster-t, mindmap-et készíteni. Egy témáról vázlatpontok, gondolattérkép alapján beszélni. Prezentációt, plakátot, kiselőadást készíteni. Koncentrációt fejlesztő gyakorlatokat alkalmazni.

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Javasolt óraszám: 43
Tanulási eredmények	<p>Az aktív szókincs fejlődése. A témakörökhöz kapcsolódó ismeretek bővülése. A nyelvhasználat és kommunikációs kultúra elmélyülése, aktív véleménynyilvánítás képességének kialakulása, a világháló és egyéb kommunikációs média német nyelvű programjainak célirányos használata. Információk szerzése különböző csatornákon, azok felhasználása tanulási és iskolán kívüli helyzetekben. Vélemény alkotása és kinyilvánítása nyelvileg adekvát módon. A beszélő és hallgató szerepének váltakoztatása, a szerepek megfelelő reagálás differenciált nyelvi eszközökkel. Szövegek kulcsfontosságú információinak és mondanivalójának összefoglalása magyar, illetve német nyelven.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Mindennapi kommunikációs helyzetekben önállósággal részt venni. A tanórán gyakran előforduló alaktani és mondattani szerkezeteket funkciójuk szerint következetesen jól használni. Jól érthetően, helyes hangleadással és megfelelő tempóval beszélni. A nyelvjárássok és az irodalmi nyelv kölcsönhatását példákon keresztül felismerni.</p> <p>Közismereti témák: <i>Életmód, életvezetés</i> Divatos irányzatok, egyéniség, alkalmazkodás. Az egyéni élet tervezése, jövőbeli tervek, szakmai élet - magánélet kilátásai, egészséges életmód, egészséges táplálkozás, betegségek. Sport, extrém sport, élsport. Szabadidős szokások, fogyasztói szokások.</p> <p><i>Társadalmi környezet</i> Étkezési kultúra, élelmiszerek, gasztronómia, éttermi kultúra, főzés,</p>		

<p>reklámok, alapvető szükségletek, luxus. Szolgáltatások, posta, utazásszervezés, utazási irodák. Hagyományok, kulturális örökség, Nemzetiségi kultúrák Városi élet - vidéki élet, a német nemzetiség falvainak jellemzői.</p> <p><i>Iskola, oktatás</i> Oktatás, tanulás Magyarországon és a német nyelvű országokban. Műveltség, szakmaszerzés, munkanélküliség. Továbbtanulás, pályaválasztás.</p> <p><i>Kultúra, média</i> Információáramlás, tájékoztatás, véleményalkotás, az internet szerepe. A magyarországi német nemzetiségi TV- és a rádióműsorok ismerete. Német nyelvű könnyűzenei alkotások.</p> <p><i>Környezet, technika világa</i> Környezetvédelem, projektek. Problémák és kihívások.</p> <p><i>Politika és történelem</i> Tudatosság, öntudat, személyi szabadság.</p> <p><i>Német nyelv</i> A német nyelv változatai. Kétnyelvűség, többnyelvűség.</p> <p>Ismeretterjesztő szövegek: Család, mindennapi élet, élethelyzetek, viselkedés, emberi kapcsolatok, ünnepek, egészség, életmód, természet- és környezetvédelem, iskola, kulturális élet, média.</p>	
Fogalmak	<p>Kommunikációs szerep, kommunikációs média. Alkalmazkodás, individualitás, siker, elismerés, partnerség, teljesítménysport, veszély, felelősség, környezetvédelem, személyes szabadság, településtörténet, ifjúsági szervezet, nyelvváltozat.</p>
Javasolt tevékenységek	<p>Egy témakört egyénileg vagy csoportban feldolgozni. Egy téma magyar és német vonatkozásait összehasonlítani, a kulturális hasonlóságokat és különbségeket megjeleníteni. A német nyelvű médiából tájékozódni, azt információszerzés céljából használni. Információhiány esetén célzott kérdéseket feltenni. Mások véleményére reagálni. Saját álláspontot közölni, megindokolni.</p>

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Javasolt óraszám: 33
Tanulási eredmények	<p>A szófajok biztos felismerése ismérveik megnevezésével szövegek környezetben és anélkül. Az igeidők helyes használata beszédben és írásban. Szenvető szerkezet használata módbeli segédíggel. Igevonatok ismerete és helyes használata. A főnév ragozása minden esetben. Mellérendelő és alárendelő mellékmondat szórendjének ismerete és használata.</p>	

	<p>A német irodalmi nyelv követelményeinek megfelelő kiejtés és hangsúlyozás.</p> <p>A szöveg központozásának, a párbeszéd és az idézés szabályainak ismerete.</p> <p>A nyelvi tudatosság fokozatos fejlődése.</p> <p>A tanulók önállóságának fejlődése a szabályok felismerésében, azok megfogalmazásában, alkalmazásában és az önellenőrzésben.</p>
--	---

Fejlesztési feladatok/Ismeretek

A tanórán gyakran előforduló alaktani és mondattani szerkezeteket funkciójuk szerint következetesen jól használni.

A helyesírás és központozás szabályait megközelítően hibátlanul alkalmazni.

A nyelvjárássok és az irodalmi nyelv kölcsönhatását példákon keresztül felismerni.

A nyelvi tudatosságot növelni.

Hibajavítási gyakorlatokat elsajátítani.

Szó- és mondattan

Szófajok:

Ige:

Igeidők (Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I.)

Igemódok: kijelentő -, felszólító

Cselekvő és szenvedő szerkezetek

Segédigék fajtái (időbeli és módbeli)

Igekötők (elváló, nem elváló igekötők)

Visszaható igék

Igevonzatok

Főnév:

Neme: hímnem, nőnem, semleges nem

Száma: egyes szám, többes számú alakok

Esetei: alany, tárgy, részes, birtokos eset

Névelő:

Fajtái: határozott, határozatlan

Ragozása alany, tárgy, részes és birtokos esetben

Melléknév:

Képzése

Használata: állítmányi, jelzői használat

Ragozása: jelzős szerkezetben névelő nélkül, határozott névelővel, határozatlan névelővel; alany, tárgy, részes és birtokos esetben,

Fokozása, hasonlító szerkezetek

Elöljárószó:

időhatározói elöljárószó

helyviszonyt kifejező elöljárószó

tárgy és részes esettel álló elöljárószó

Számnév

Fajtái: tőszámnevek, sorszámnevek, keltezés, idő kifejezése

Névmás:

Fajtái: személyes, kérdő, tagadó, határozatlan, visszaható, birtokos, mutató, vonatkozó névmás

Határozószó:

Fajtái: hely-, idő- és módhatározók

<p><i>Kötőszó:</i> Mellérendelő és alárendelő kötőszavak Szórend: egyenes, fordított és mellékmondati</p> <p><i>Mondattan:</i> Mondatfajták: Kijelentő-, kérdő-, felszólító-, óhajtó mondat Egyszerű és összetett mondatok (okhatározói, időhatározói, célhatározói, feltételes értelmű mellékmondatok)</p> <p><i>Helyesírás, központosítás:</i> Az írott nyelv normái, az írásjelek helyes használata.</p>		
Fogalmak	<p>Szófaj, igeidő, eset, nyelvtani nem, vonzat, összetett mondat, alárendelés, mellérendelés. Szó- és mondathangsúly, árnyalt hangsúlyozás és előadásmód. Központosítás, idézet, cím jelölése.</p>	
Javasolt tevékenységek	<p>Kommunikáció anyanyelvi beszélőkkel. Mondatokat átalakítani az adott grammatikai feladnak megfelelően. Mondatokat, szövegeket transzformálni. Hibajavítási gyakorlatok. Hiányos szöveget, táblázatot kiegészíteni. Szabályokat keresni. Szavakat, szinonimákat keresni. Mondatalkotás szavakból. Rejtvények különböző fajtáit megoldani. Állítások igazság tartalmát eldönteni. Eseményeket különböző nyelvi stílusban előadni. Online nyelvtani feladatokat megoldani. Online gyakorlatok, szótárak segítségével a szavak kiejtését gyakorolni.</p>	
Témakör	Irodalmi kultúra	Javasolt óraszám: 26
Tanulási eredmények	<p>Az irodalmi alpműveltség építése. Lírai alkotások, rövid epikai műfajok és dramatikus szövegek értelmezési képességének fejlesztése. Önálló gondolkodás, az önkifejezés kulturáltságának kialakítása. A kulturális másság felismerése, megértése és az erre épülő tisztelet kialakítása. A német irodalomból vett alkotások olvasása, értelmezése. A magyarországi német irodalomból vett szemelvények olvasása, az alkotások tanulságainak értelmezése. Az irodalmi szövegek és országismereti témák kapcsán ítéletek alkotása a szereplőkről.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Rövid történeteket, lírai műveket önállóan elolvasni, a művek tartalmát összefoglalni, a szereplőket jellemezni. A hazai német irodalomból vett alkotásokat elolvasni és értelmezni, véleményt alkotni, jellemzést készíteni. Egy szabadon választott ifjúsági regény rövid részletét elolvasni és irányítással feldolgozni. A korosztály kérdéseire kapcsolódó német nyelvű filmet megtekinteni és tanórán feldolgozni. Az olvasást, mint műélvezetet megtapasztalni, az olvasás iránti igényt felkelteni.</p>		

Szerzők és művek.

Magyarországi német írók, költők alkotásainak műközpontú elemzése. Szerzők: pl. *Georg Wittmann, Ludwig Fischer, Engelbert Rittinger, Georg Fath, Josef Mikonya, Franz Zeltner, Claus Klotz, Valéria Koch, Erika Áts, Josef Michaelis, Robert Becker, Angela Korb* művei.

Egy *Goethe* vagy *Schiller* költemény, (vers vagy ballada, pl. *Goethe: Mailied, Heidenröslein, Wanderers Nachtlied, Erlkönig, Schiller: Der Handschuh*).

Egy Kurzgeschichte (rövid történet) feldolgozása (szerzők pl. *Wolfgang Borchert, Edith Schreiber-Wicke*)

Dalszövegek a német pop-rock zene köréből.

Epikus művek jellemzői: idő, helyszín, a cselekményt alkotó elemek, szereplők.

Lírai alkotások: ritmus, rím, versszak, refrén.

A ballada és a „Kurzgeschichte” jellemzői.

Műfajok:

ballada, Kurzgeschichte

Fogalmak	Műfaj, költői kép, rím, refrén, szerkezet, ballada, Kurzgeschichte, felvonás, jelenet Felelősség, másság, konfliktus.
Javasolt tevékenységek	Egy művet tartalom és forma szempontjából elemezni. A szereplőket jellemezni. A műről véleményt alkotni, azt kifejezni, ismertetni. Rövid történeteket, regényrészleteket dramatizálni. Egy irodalmi mű filmfeldolgozását megtekinteni. A filmről beszélni, a látottakat feldolgozni.

11–12. évfolyam

A német nemzetiségi nyelvi képzés célja a 11–12. évfolyamon a szövegelemzési és szövegalkotási jártasság fokozatos mélyítése és a mérlegelő gondolkodás továbbfejlesztése. Cél a saját nyelvhasználat kontrollja, a kommunikációs helyzetnek megfelelő tudatos nyelvhasználat szóban és írásban. A nyelvi tudatosság fejlesztésének része a tanulási képesség továbbfejlesztése és az önálló adatgyűjtés, valamint prezentáció módszereinek elsajátítása. Ennek eredményeként a tanuló képes hosszabb felkészülést igénylő szóbeli és írásbeli feladatokhoz adott, illetve önállóan kialakított szempontokat követő anyaggyűjtésre és válogatásra források (nyomtatott és elektronikus források) segítségével. Képes jegyzet és vázlat készítésére; a megfelelő prezentációs technika kiválasztására és elkészítésére.

Az irodalomtanítás alapvető célja irodalmi művek olvasása, értelmezése és megvitatása. Mind az érvelő képességet, mind a szociális kompetenciák és erkölcsi

gondolkodás fejlesztését támogatja a hősök, élethelyzetek, konfliktusok felfogása, értelmezése és megvitatása.

A tanuló képes az önálló gondolkodásra, a kulturális és történeti másság felismerésére és megismerésére; ítéletet alkotni a társadalmi, történeti, morális és esztétikai kérdésekről.

A 12. évfolyamon lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a tanulók megismerjék a tantárgy érettségi követelményeit, elsajátítsák a szükséges stratégiákat és alkalmazni tudják azokat a feladatok megoldásában. A tanulók motivációját növeli, ha a nyelvoktatás lehetőséget biztosít a tanulókat érdeklő tantárgyi tartalmak célnyelvi feldolgozására és az infokommunikációs technológiák használatára. A 12. évfolyam a tanulók számára a továbbtanulás vagy a munka világába történő kilépés előtti utolsó tanév. A nyelvoktatásban is hangsúlyt kell kapnia az ezekre történő felkészítésnek, a szükséges készségek fejlesztésének.

Tematikai egységek, óraszámok

Tematikai egységek	11. évfolyam	12. évfolyam
Szóbeli és írásbeli szövegértés	24	20
Szóbeli és írásbeli szövegalkotás	35	31
Tanulási képességek fejlesztése	13	9
Anyanyelvi kultúra	43	39
Ismeretek a nyelvről	33	29
Irodalmi kultúra	22	22
Szabadon felhasználható	10	10
Összes óraszám	180	160

11. évfolyam

Éves óraszám: 180

Heti óraszám: 5

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Javasolt óraszám: 24
Tanulási eredmények	Az információk szerzésével kapcsolatos eddigi ismeretek mélyítése. A kommunikációs szándékok elemzése és értékelése. A szövegfeldolgozás árnyaltabb technikáinak elsajátítása. A megismert szövegfeldolgozási módok bővülése és differenciálása.	

	<p>A szöveg részletekbe menő megértése, a problémafelvetések értelmezése, információtartalmának megnevezése. Szövegek nyelvi kifejezőeszközeinek elemzése és értékelése a mondanivaló szempontjából.</p> <p>Szövegek és illusztrációk formai és tartalmi elemzése.</p>
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
	<p>Összetettebb témában érvekkel alátámasztott, önálló álláspontot képviselni.</p> <p>A témát érvekkel alátámasztva bemutatni.</p> <p>Lényeges tényállást a maga teljességében és követhetően, valamint nyelvileg megfelelően taglalni.</p> <p>Párbeszédés helyzetben gondolatait tárgyyszerűen, logikusan és nyelvileg tisztán kifejezni.</p> <p>A német nyelvű médiában önállóan szerzett információkat összefoglalni.</p> <p>Megnyilvánulásaiban váratlan kommunikációs helyzetekhez igazodni.</p> <p>A szöveg információtartalmát és/vagy egy bekezdésének alapgondolatát/gondolatait nyelvileg differenciáltan megfogalmazni.</p> <p>Hosszabb lélegzetű szövegek tartalmát magyarul és németül visszaadni.</p> <p>Összetett szövegek információit a feladat elvárásainak megfelelően, illetve a problémafelvetés fényében felhasználni.</p>
Fogalmak	<p>Információtartalom, alapgondolat, problémafelvetés, nyelvi kifejezőeszköz, konfliktuskezelés.</p>
Javasolt tevékenységek	<p>A szövegre vonatkozó igaz és hamis állításokat megkülönböztetni, és a szöveg alapján alátámasztani.</p> <p>Feleletválasztós feladatokat a szöveg alapján megoldani.</p> <p>Az összetettebb szöveget tartalmi és formai jegyei alapján összefüggő egységekre bontani, a felosztást megindokolni.</p> <p>A lényegi megállapításokat kiemelni és azokkal kapcsolatban véleményt mondani.</p> <p>Eseményekről beszámolni, interjút készíteni.</p> <p>Irányított feladatok segítségével egyszerűsített ismeretterjesztő szöveget értelmezni.</p> <p>Képeket és illusztrációkat értelmezni.</p>

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás	Javasolt óraszám: 35
Tanulási eredmények	<p>Irányított és önálló szövegalkotási stratégiák alkalmazása.</p> <p>A szöveg információinak szakszerű, a feladat megadásnak megfelelő közlése.</p> <p>A szöveg és illusztráció összefüggésének felismerése.</p> <p>A szövegben fellelhető tények és érvek rendszerezése és bemutatása.</p> <p>Vélemény formálása és állásfoglalás.</p> <p>Adott téma kidolgozása, adatgyűjtés és források alkalmazása.</p> <p>Funkcionális szövegek készítése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Képeket és egyéb szemléltető eszközöket önállóan leírni.</p> <p>Az adott téma feldolgozásához használt szövegek és más források fontosságát mások számára megindokolni.</p> <p>Önálló szöveget alkotni a szövegfajta jellemzőinek figyelembevételével, állásfoglalást megfogalmazni, perspektívaváltást alkalmazni, projekt munkákat készíteni.</p>		

<p>Szöveget alkotni az adott szövegfajta jellemzőinek betartásával, esztétikusan rendezett, jól szerkesztett írásképpel.</p> <p>Megadott szempontok figyelembevételével informális és formalizált szöveget differenciált nyelvi eszközökkel alkotni.</p> <p>A téma, az ábrázolásmód, és az események központi jelentőségű tényeit rendszerezetten és nyelvíleg adekvátan leírni.</p> <p>Írásbeli és szóbeli német és magyar szövegek tartalmát a másik nyelven elmondani.</p> <p>Különböző műfajú és differenciált nyelvezetű német és magyar szövegeket szótár segítségével lefordítani.</p>	
Fogalmak	Önéletrajz, hivatalos levél, forrás, hivatkozás.
Javasolt tevékenységek	<p>Írányító szempontok alapján informális és formalizált szöveget alkotni, különböző szövegfajtákat létrehozni: önéletrajzot, magán- és hivatalos levelet, internetes bejegyzést, olvasói véleményt írni.</p> <p>A szöveg tartalmát és a benne rejlő információkat szóban és írásban visszaadni.</p> <p>Gondolattérképet készíteni, ez alapján egy témát kifejteni.</p> <p>Érvekkel alátámasztott saját véleményt megfogalmazni.</p> <p>Szerephez alkalmazkodni és annak megfelelően kommunikálni, párbeszédet alkotni.</p> <p>A szöveget kiegészíteni, átalakítani vagy tovább gondolni (pl. megkezdett történetet folytatni és befejezni).</p>

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám: 13
Tanulási eredmények	<p>Tanulási stratégiák önálló alkalmazása.</p> <p>A tanulást segítő csoportos és egyéni technikák alkalmazása.</p> <p>Egyéni tanulási mód fejlesztése.</p> <p>A jegyzetelés technikájának gyakorlása, saját jegyzet alapján téma kifejtése.</p> <p>Szóbeli felelethez vázlatpontok készítése.</p> <p>Gondolattérkép készítése az olvasott szöveghez, a tárgyalt témakörhöz.</p> <p>Különböző információhordozók használata, prezentáció önálló összeállítása, bemutatása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Egynyelvű szótárakat és internetes szótárakat önállóan használni.</p> <p>A szókinccs szavait a szótárak segítségével differenciáltan értelmezni.</p> <p>Nyomtatott és elektronikus médiát információszerzésre használni, szövegalkotásban alkalmazni.</p> <p>Hallott összetettebb szövegből az alap- és a részletes információkat megérteni, rendszerezni.</p> <p>A szöveg feldolgozása során tartalmi szervezőtechnikákat (pl. jegyzetelés, kulcsszavak megállapítása, tagolás, kategóriák felállítása, egyszerűsítés, cluster-ek, mind map segítségével történő rendszerezés stb.) önállóan alkalmazni, a szöveg tartalmát összefoglalni.</p> <p>Különböző szóbeli és írásbeli szövegfajták jellemzőit és funkcióját felismerni, a helyzetnek és célcsoportnak megfelelően, szakszerűen használni.</p> <p>Prezentációs technikákat önállóan kiválasztani és alkalmazni.</p>		

Fogalmak	Gondolattérkép, mind map, cluster, prezentáció.
Javasolt tevékenységek	Szótárt használni önálló szöveg olvasásánál és szövegalkotásnál. Szókartyát, memóriát, dominót készíteni és használni a szótanuláshoz. Hallás utáni szövegértés. Olvasás utáni szövegértés. Lényegkiemelési technikákat alkalmazni. Vázlatot, cluster-t, mindmap-et készíteni. Egy témáról vázlatpontok, gondolattérkép alapján beszélni. Prezentációt, plakátot, kiselőadást készíteni. Koncentrációt fejlesztő gyakorlatokat alkalmazni.

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Javasolt óraszám: 43
Tanulási eredmények	<p>Az aktív szókincs fejlesztése, mélyítése a témákhoz kapcsolódóan. A témakörökhöz kapcsolódó ismeretek bővülése aktuális és autentikus szövegek alapján. Aktív véleménynyilvánítás és érvelés képességének kialakulása. A világháló és egyéb kommunikációs média német nyelvű programjainak célirányos és tudatos használata. Információk szerzése különböző csatornákon, azok felhasználása tanulási és iskolán kívüli helyzetekben. A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztémák kapcsán, az ismeretek közlése, a szókincs elsajátítása és feldolgozása. Vélemény alkotása és kinyilvánítása nyelviileg adekvát módon. Érvelés a saját vélemény mellett.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A kommunikációban rugalmasan részt venni, szófordulatokat és idiómákat használni. Jól érthetően, természetesen és helyes hangléptéssel beszélni.</p> <p>Közismereti témák <i>Életmód, életvezetés</i> Társadalmi csoportok, divatos irányzatok, egyéniség, alkalmazkodás. Az egyéni élet tervezése, jövőbeli tervek, szakmai élet - magánélet kilátásai, egészséges életmód, egészséges táplálkozás, betegségek. Kábítószer fogyasztás, függőség. Sport, extrém sport, élsport, veszélyek és felelősség. Szabadidős szokások, fogyasztói szokások.</p> <p><i>Társadalmi környezet</i> Étkezési kultúra, élelmiszerek, gasztronómia, éttermi kultúra, főzés, reklámok, alapvető szükségletek, luxus. Szolgáltatások, posta, bank, pénzváltás, utazásszervezés, utazási irodák. Hagyományok, kulturális örökség, hagyományok változása, a hagyományok identitást meghatározó szerepe. Nemzetiségi kultúrák, a haza és az identitás fogalma. Városi élet - vidéki élet, a német nemzetiség falvainak jellemzői. Globalitás, helyi kultúra, az európai Unió, határok nélkülség, többnyelvűség.</p> <p><i>Iskola, oktatás</i> Oktatás, tanulás Magyarországon és a német nyelvű országokban.</p>		

A magyarországi németek iskolarendszere.
 Iskolák a múltban és ma.
 Műveltség, szakmaszerzés, munkanélküliség.
 Továbbtanulás, pályaválasztás.
 Főiskolai, egyetemi tanulmányok, ösztöndíjak.

Kultúra, média

Irodalom, film, zene, modern művészetek a német nyelvű országokban.
 A hazai német nemzetiségi művészek, képzőművészek bemutatása.
 Információáramlás, tájékoztatás, véleményalkotás, az internet szerepe.
 A magyarországi német nemzetiségi TV- és a rádióműsorok ismerete.
 Német nyelvű könnyűzenei alkotások.
 Környezet, technika világa
 A technika és a gazdaság fejlődése, találmányok, túlnépesedés.
 Környezetvédelem, projektek.
 Problémák és kihívások, érdekellentétek.
 Aktuális kérdéseket megszólaltató irodalmi alkotások, színdarabok, filmek.

Politika és történelem

Tudatosság, öntudat, személyi szabadság, szolidaritás, társadalmi felelősség.
 Nemzetiségi politika, a magyarországi németiség politikai, társadalmi szervezetei, ifjúsági szervezetek, német nemzetiségi önkormányzatok, nemzetiségi választások.
 A második világháború utáni német történelem főbb eseményei (Az NSZK és az NDK létrejötte. A fal. Emberi sorsok. A fal ledöntése. Az újraegyesítés.).

Német nyelv

A német nyelv változatai.
 A magyarországi németek nyelvhasználata, nyelvjárások.
 A német nyelv szerepe Európában és a nagyvilágban.
 Kétnyelvűség, többnyelvűség.

Ismeretterjesztő szövegek

Család, mindennapi élet, élethelyzetek, viselkedés, emberi kapcsolatok, ünnepek, egészség, életmód, természet- és környezetvédelem, iskola, kulturális élet, média.

Fogalmak	Életút, társadalom, migráció, globalizáció, regionalitás, munkaerőpiac, nemzetiségpolitika, Európai Unió, két- és többnyelvűség. Kommunikációs szerep, média, kapcsolatteremtés, visszacsatolás.
Javasolt tevékenységek	Egy témakört egyénileg vagy csoportban feldolgozni. Egy téma magyar és német vonatkozásait összehasonlítani, a kulturális hasonlóságokat és különbségeket megjeleníteni. Egy téma vagy jelenség előnyeit és hátrányait megfogalmazni, és mellette vagy ellene érvelni. Grafikont elemezni. A német nyelvű médiából tájékozódni, azt információszerzés céljából használni. Információhiány esetén célzott kérdéseket feltenni. Mások véleményére reagálni. Saját álláspontot közölni, megindokolni.

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Javasolt óraszám: 33
Tanulási	A nyelvi tudatosság elmélyülése.	

<p>eredmények</p>	<p>A tanulók önállóságának további fejlődése a szabályok felismerésében, azok megfogalmazásában, alkalmazásában és az önellenőrzésben.</p> <p>A szófajok biztos felismerése ismerveik megnevezésével szövegkörnyezetben és izoláltan.</p> <p>Minden igeidő helyes használata beszédben és írásban, időegyeztetés.</p> <p>Az igemódok helyes használata beszédben és írásban.</p> <p>Szenvedő szerkezet használata minden igeidőben módbeli segédigével is.</p> <p>Szenvedő szerkezet használata módbeli segédigével.</p> <p>Igevonzatok ismerete és helyes használata.</p> <p>A főnév ragozása minden esetben.</p> <p>Mellérendelő és alárendelő mellékmondat szórendjének ismerete és használata.</p> <p>A szöveg központozásának, a párbeszéd és az idézés szabályainak ismerete.</p>
<p>Fejlesztési feladatok/Ismeretek</p>	
<p>Az eddig elsajátított nyelvtani és nyelvhelyességi ismeretek bővítése és tudatosítása. Gyakran használt alaktani és mondattani szerkezeteket automatikusan használni. A helyesírás és központozás szabályait ismeretlen szövegekben is megközelítően hibátlanul alkalmazni.</p> <p>Szófajok:</p> <p><i>Ige:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Igeidők (Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I.) Igemódok: kijelentő -, felszólító -, feltételes mód Cselekvő és szenvedő szerkezetek Segédigék fajtái (időbeli és módbeli) Igekötők (elváló, nem elváló igekötők) Visszaható igék Igevonzatok <p><i>Főnév:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Neme: hímnem, nőnem, semleges nem Száma: egyes szám, többes számú alakok Esetei: alany, tárgy, részes, birtokos eset <p><i>Névelő:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Fajtái: határozott, határozatlan Ragozása alany, tárgy, részes és birtokos esetben <p><i>Melléknév:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Képzése Használata: állítmányi, jelzői használat Ragozása: jelzős szerkezetben névelő nélkül, határozott névelővel, határozatlan névelővel; alany, tárgy, részes és birtokos esetben, Fokozása, hasonlító szerkezetek <p><i>Előjárószó:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> időhatározói előjárószó helyviszonyt kifejező előjárószó tárgy és részes esettel álló előjárószó 	

<p><i>Számnév</i> Fajtái: tőszámnevek, sorszámnevek, keltezés, idő kifejezése</p> <p><i>Névmás:</i> Fajtái: személyes, kérdő, tagadó, határozatlan, visszaható, birtokos, mutató, vonatkozó névmás</p> <p><i>Határozószó:</i> Fajtái: hely-, idő- és módhatározók</p> <p><i>Kötőszó:</i> Mellérendelő és alárendelő kötőszavak Szórend: egyenes, fordított és mellékmondati</p> <p>Mondattan: Mondatfajták: Kijelentő-, kérdő-, felszólító-, óhajtó mondat Egyszerű és összetett mondatok (okhatározói, időhatározói, célhatározói, feltételes értelmű mellékmondatok)</p> <p>Helyesírás, központozás: Az írott nyelv normái, az írásjelek helyes használata.</p>	
Fogalmak	<p>Szófaj, igeidő, eset, nyelvtani nem, vonzat, alárendelés, mellérendelés, igeneves szerkezet. Szó- és mondathangsúly. Központozás, idézet és cím jelölése.</p>
Javasolt tevékenységek	<p>Kommunikáció anyanyelvi beszélőkkel. Mondatokat átalakítani az adott grammatikai feladnak megfelelően. Mondatokat, szövegeket transzformálni. Hibajavítási gyakorlatok. Szabályokat keresni. Szavakat, szinonimákat keresni. Mondatalkotás szavakból. Rejtvények különböző fajtáit megoldani. Online nyelvtani feladatokat megoldani. Online gyakorlatok, szótárak segítségével a szavak kiejtését gyakorolni.</p>

Témakör	Irodalmi kultúra	Javasolt óraszám: 22
Tanulási eredmények	<p>Az irodalmi alpműveltség építése. Lírai alkotások, rövid epikai műfajok és dramatikus szövegek értelmezése. Önálló gondolkodás, az önkifejezés kulturáltságának kialakítása. A kulturális másság felismertetése, megértése és az erre épülő tisztelet kialakítása. A német irodalomból vett alkotások olvasása, értelmezése. A magyarországi német irodalomból vett szemelvények olvasása, az alkotások tanulságainak értelmezése. Az irodalmi szövegek és országismereti témák kapcsán ítéletek alkotása a szereplőkről.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A német nyelvű irodalmak alkotásait elemezni önállóan olvasni és értelmezni.		

A magyarországi német irodalom művein keresztül a népcsoport sorskérdéseit megismerni. Egy szabadon választott mai ifjúsági regény vagy krimi részletét elolvasni és feldolgozni. Egy színdarabot a hazai német színházban megtekinteni és feldolgozni, a német pop-rock zene köréből dalszövegeket értelmezni.

A magyarországi német nyelvű sajtó.

Magyarországi német média, a TV és a rádió nemzetiségi műsorainak ismerete.

Szerzők és művek.

Magyarországi német írók, költők alkotásainak műközpontú elemzése. Szerzők: pl. *Georg Wittmann, Ludwig Fischer, Engelbert Rittinger, Georg Fath, Josef Mikonya, Franz Zeltner, Claus Klotz, Valéria Koch, Erika Áts, Josef Michaelis, Robert Becker, Angela Korb* művei.

Egy színmű megtekintése színházban német nyelven.

Dalszövegek a német pop-rock zene köréből.

Epikus művek jellemzői: idő, helyszín, a cselekményt alkotó elemek, szereplők.

Lírai alkotások: ritmus, rím, versszak, refrén.

Fogalmak	Műfaj, költői kép, rím, refrén, szerkezet, felvonás, jelenet. Azonosság, felelősség, konfliktus, identitás.
Javasolt tevékenységek	Egy művet tartalom és forma szempontjából elemezni. A szereplőket jellemezni. A műről véleményt alkotni, azt kifejezni, ismertetni. A Magyarországi Német Színház egy előadását élőben, vagy egy irodalmi mű filmfeldolgozását megtekinteni. Az előadásról, filmről beszélni, a látottakat feldolgozni.

12. évfolyam

Éves óraszám: 160

Heti óraszám: 5

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Javasolt óraszám: 20
Tanulási eredmények	Az információk szerzésével kapcsolatos eddigi ismeretek mélyítése. A kommunikációs szándékok elemzése és értékelése. A szövegfeldolgozás árnyaltabb technikáinak elsajátítása. A megismert szövegfeldolgozási módok bővülése és differenciálása. A szöveg részletekbe menő megértése, a problémafelvetések értelmezése, információtartalmának megnevezése. Szövegek nyelvi kifejezőeszközeinek elemzése és értékelése a mondanivaló	

	szempontjából. Ismeretterjesztő és irodalmi szövegekben megjelenő konfliktusok felismerése és megoldásuk reflektálása, illetve értékelése. Szövegek és illusztrációk formai és tartalmi elemzése.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>Összetettebb témában érvekkel alátámasztott, önálló álláspontot képviselni. A témát érvekkel alátámasztva bemutatni. Lényeges tényállást a maga teljességében és követhetően, valamint nyelvileg megfelelően taglalni. Párbeszédés helyzetben gondolatait tárgyyszerűen, logikusan és nyelvileg tisztán kifejezni. A német nyelvű médiában önállóan szerzett információkat összefoglalni. Megnyilvánulásában váratlan kommunikációs helyzetekhez igazodni. A szöveg információtartalmát és/vagy egy bekezdésének alapgondolatát/gondolatait nyelvileg differenciáltan megfogalmazni. Hosszabb lélegzetű szövegek tartalmát magyarul és németül visszaadni. Összetett szövegek információit a feladat elvárásainak megfelelően, illetve a problémafelvetés fényében felhasználni.</p>	
Fogalmak	Információtartalom, alapgondolat, problémafelvetés, nyelvi kifejezőeszköz, konfliktuskezelés.
Javasolt tevékenységek	<p>A szövegre vonatkozó igaz és hamis állításokat megkülönböztetni, és a szöveg alapján alátámasztani. Feleletválasztós feladatokat a szöveg alapján megoldani. Az összetettebb szöveget tartalmi és formai jegyei alapján összefüggő egységekre bontani, a felosztást megindokolni. A lényegi megállapításokat kiemelni és azokkal kapcsolatban véleményt mondani. Eseményekről beszámolni, interjút készíteni. Irányított feladatok segítségével egyszerűsített ismeretterjesztő szöveget értelmezni. Képeket és illusztrációkat értelmezni.</p>

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás	Javasolt óraszám: 31
Tanulási eredmények	<p>Szerkezeti és tartalmi elemek alapján szöveg rekonstruálása és létrehozása. Irányított és önálló szövegalkotási stratégiák alkalmazása. A szöveg információinak szakszerű, a feladat megadásnak megfelelő közlése. A szöveg és illusztráció összefüggésének felismerése. A szövegben fellelhető tények és érvek rendszerezése és bemutatása. Vélemény formálása és állásfoglalás. Adott téma kidolgozása, adatgyűjtés és források alkalmazása. Funkcionális szövegek készítése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Képeket és egyéb szemléltető eszközöket önállóan leírni. Az adott téma feldolgozásához használt szövegek és más források fontosságát mások számára megindokolni. Önálló szöveget alkotni a szövegfajta jellemzőinek figyelembevételével, állásfoglalást</p>		

<p>megfogalmazni, perspektíva-váltást alkalmazni, projektmunkákat készíteni. Szöveget alkotni az adott szövegfajta jellemzőinek betartásával, esztétikusan rendezett, jól szerkesztett írásképpel. Megadott szempontok figyelembevételével informális és formalizált szöveget differenciált nyelvi eszközökkel alkotni. A téma, az ábrázolásmód, és az események központi jelentőségű tényeit rendszerezetten és nyelvíleg adekvátnan leírni. Írásbeli és szóbeli német és magyar szövegek tartalmát a másik nyelven elmondani. Különböző műfajú és differenciált nyelvezetű német és magyar szövegeket szótár segítségével lefordítani.</p>	
Fogalmak	Önéletrajz, hivatalos levél, forrás, hivatkozás.
Javasolt tevékenységek	<p>Írányító szempontok alapján informális és formalizált szöveget alkotni, különböző szövegfajtákat létrehozni: önéletrajzot, magán- és hivatalos levelet, internetes bejegyzést, olvasói véleményt írni. A szöveg tartalmát és a benne rejlő információkat szóban és írásban visszaadni. Gondolattérképet készíteni, ez alapján egy témát kifejteni. Érvekkel alátámasztott saját véleményt megfogalmazni. Szerephez alkalmazkodni és annak megfelelően kommunikálni, párbeszédet alkotni. A szöveget kiegészíteni, átalakítani vagy tovább gondolni (pl. megkezdett történetet folytatni és befejezni).</p>

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám: 9
Tanulási eredmények	<p>Tanulási stratégiák önálló alkalmazása. A tanulást segítő csoportos és egyéni technikák alkalmazása. Egyéni tanulási mód fejlesztése. A jegyzetelés technikájának gyakorlása, saját jegyzet alapján téma kifejtése. Szóbeli felelethez vázlatpontok készítése. Gondolattérkép készítése az olvasott szöveghez, a tárgyalt témakörhöz. Különböző információhordozók használata, prezentáció önálló összeállítása, bemutatása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Egynyelvű szótárakat és internetes szótárakat önállóan használni. A szókinccs szavait a szótárak segítségével differenciáltan értelmezni. Nyomtatott és elektronikus médiát információszerezésre használni, szövegalkotásban alkalmazni. Hallott összetettebb szövegből az alap- és a részletes információkat megérteni, rendszerezni. A szöveg feldolgozása során tartalmi szervezőtechnikákat (pl. jegyzetelés, kulcsszavak megállapítása, tagolás, kategóriák felállítása, egyszerűsítés, cluster-ek, mind map segítségével történő rendszerezés stb.) önállóan alkalmazni, a szöveg tartalmát összefoglalni. Különböző szóbeli és írásbeli szövegfajták jellemzőit és funkcióját felismerni, a helyzetnek és célcsoportnak megfelelően, szakszerűen használni. Prezentációs technikákat önállóan kiválasztani és alkalmazni.</p>		

Fogalmak	Gondolattérkép, mind map, cluster, prezentáció.
Javasolt tevékenységek	Szótárt használni önálló szöveg olvasásánál és szövegalkotásnál. Szókartyát, memóriát, dominót készíteni és használni a szótanuláshoz. Hallás utáni szövegértés. Olvasás utáni szövegértés. Lényegkiemelési technikákat alkalmazni. Vázlatot, cluster-t, mindmap-et készíteni. Egy témáról vázlatpontok, gondolattérkép alapján beszélni. Prezentációt, plakátot, kiselőadást készíteni. Koncentrációt fejlesztő gyakorlatokat alkalmazni.

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Javasolt óraszám: 39
Tanulási eredmények	<p>Az aktív szókincs fejlesztése, mélyítése a témákhoz kapcsolódóan. A témakörökhöz kapcsolódó ismeretek bővülése aktuális és autentikus szövegek alapján. A nyelvhasználat és kommunikációs kultúra elmélyülése. Aktív véleménynyilvánítás és érvelés képességének kialakulása. A világháló és egyéb kommunikációs média német nyelvű programjainak célirányos és tudatos használata. Információk szerzése különböző csatornákon, azok felhasználása tanulási és iskolán kívüli helyzetekben. A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztémák kapcsán, az ismeretek közlése, a szókincs elsajátítása és feldolgozása. Vélemény alkotása és kinyilvánítása nyelvileg adekvát módon. Érvelés a saját vélemény mellett. A beszélő és hallgató szerepének váltakoztatása, a szerepek megfelelő reagálás differenciált nyelvi eszközökkel.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A kommunikációban rugalmasan részt venni, szófordulatokat és idiómákat használni. Jól érthetően, természetesen és helyes hanglejtéssel beszélni. A német irodalmi nyelv és a nyelvjárási, valamint a magyar nyelv azonosságait és eltéréseit megfigyelni a tanulók kutató munkája nyomán.</p> <p>Közismereti témák</p> <p><i>Életmód, életvezetés</i></p> <p>Társadalmi csoportok, divatos irányzatok, egyéniség, alkalmazkodás. Az egyéni élet tervezése, jövőbeli tervek, szakmai élet - magánélet kilátásai, egészséges életmód, egészséges táplálkozás, betegségek. Kábítószer fogyasztás, függőség. Sport, extrém sport, élsport, veszélyek és felelősség. Szabadidős szokások, fogyasztói szokások.</p> <p><i>Társadalmi környezet</i></p> <p>Étkezési kultúra, élelmiszerek, gasztronómia, éttermi kultúra, főzés, reklámok, alapvető szükségletek, luxus. Szolgáltatások, posta, bank, pénzváltás, utazásszervezés, utazási irodák. Hagyományok, kulturális örökség, hagyományok változása, a hagyományok identitást meghatározó szerepe. Nemzetiségi kultúrák, a haza és az identitás fogalma. Városi élet - vidéki élet, a német nemzetiség falvainak jellemzői.</p>		

<p>Globalitás, helyi kultúra, az európai Unió, határok nélküliség, többnyelvűség.</p> <p><i>Iskola, oktatás</i></p> <p>Oktatás, tanulás Magyarországon és a német nyelvű országokban. A magyarországi németek iskolarendszere. Iskolák a múltban és ma. Műveltség, szakmaszerzés, munkanélküliség. Továbbtanulás, pályaválasztás. Főiskolai, egyetemi tanulmányok, ösztöndíjak.</p> <p><i>Kultúra, média</i></p> <p>Irodalom, film, zene, modern művészetek a német nyelvű országokban. A hazai német nemzetiségi művészek, képzőművészek bemutatása. Információáramlás, tájékoztatás, véleményalkotás, az internet szerepe. A magyarországi német nemzetiségi TV- és a rádióműsorok ismerete. Német nyelvű könnyűzenei alkotások. Környezet, technika világa A technika és a gazdaság fejlődése, találmányok, túlnépesedés. Környezetvédelem, projektek. Problémák és kihívások, érdekellentétek. Aktuális kérdéseket megszólaltató irodalmi alkotások, színdarabok, filmek.</p> <p><i>Politika és történelem</i></p> <p>Tudatosság, öntudat, személyi szabadság, szolidaritás, társadalmi felelősség. Nemzetiségi politika, a magyarországi németek politikai, társadalmi szervezetei, ifjúsági szervezetek, német nemzetiségi önkormányzatok, nemzetiségi választások. A második világháború utáni német történelem főbb eseményei (Az NSZK és az NDK létrejötte. A fal. Emberi sorsok. A fal ledöntése. Az újraegyesítés.).</p> <p><i>Német nyelv</i></p> <p>A német nyelv változatai. A magyarországi németek nyelvhasználata, nyelvjárások. A német nyelv szerepe Európában és a nagyvilágban. Kétnyelvűség, többnyelvűség.</p> <p><i>Ismeretterjesztő szövegek</i></p> <p>Család, mindennapi élet, élethelyzetek, viselkedés, emberi kapcsolatok, ünnepek, egészség, életmód, természet- és környezetvédelem, iskola, kulturális élet, média.</p>	
Fogalmak	<p>Életút, társadalom, migráció, globalizáció, regionalitás, munkaerőpiac, nemzetiségpolitika, Európai Unió, két- és többnyelvűség. Kommunikációs szerep, média, kapcsolatteremtés, visszacsatolás.</p>
Javasolt tevékenységek	<p>Egy témakört egyénileg vagy csoportban feldolgozni. Egy téma magyar és német vonatkozásait összehasonlítani, a kulturális hasonlóságokat és különbségeket megjeleníteni. Egy téma vagy jelenség előnyeit és hátrányait megfogalmazni, és mellette vagy ellene érvelni. Grafikont elemezni. A német nyelvű médiából tájékozódni, azt információszerzés céljából használni. Információhiány esetén célzott kérdéseket feltenni. Mások véleményére reagálni. Saját álláspontot közölni, megindokolni.</p>

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Javasolt óraszám: 29
<p align="center">Tanulási eredmények</p>	<p>A nyelvi tudatosság elmélyülése. A tanulók önállóságának további fejlődése a szabályok felismerésében, azok megfogalmazásában, alkalmazásában és az önellenőrzésben. A szófajok biztos felismerése ismérvek megnevezésével szövegkörnyezetben és izoláltan. Minden igeidő helyes használata beszédben és írásban, időegyeztetés. Az igemódok helyes használata beszédben és írásban. Szenvedő szerkezet használata minden igeidőben módbeli segédigével is. Szenvedő szerkezet használata módbeli segédigével. Igevonatok ismerete és helyes használata. A főnév ragozása minden esetben. Mellérendelő és alárendelő mellékmondat szórendjének ismerete és használata. A szöveg központosításának, a párbeszéd és az idézés szabályainak ismerete.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Az eddig elsajátított nyelvtani és nyelvhelyességi ismeretek bővítése és tudatosítása. Gyakran használt alaktani és mondattani szerkezeteket automatikusan használni. A helyesírás és központosítás szabályait ismeretlen szövegekben is megközelítően hibátlanul alkalmazni.</p> <p>Szófajok: <i>Ige:</i> Igeidők (Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I.) Igemódok: kijelentő -, felszólító -, feltételes mód Cselekvő és szenvedő szerkezetek Segédigék fajtái (időbeli és módbeli) Igekötők (elváló, nem elváló igeekötők) Visszaható igék Igevonatok</p> <p><i>Főnév:</i> Neme: hímnem, nőnem, semleges nem Száma: egyes szám, többes számú alakok Esetei: alany, tárgy, részes, birtokos eset</p> <p><i>Névelő:</i> Fajtái: határozott, határozatlan Ragozása alany, tárgy, részes és birtokos esetben</p> <p><i>Melléknév:</i> Képzése Használata: állítmányi, jelzői használat Ragozása: jelzős szerkezetben névelő nélkül, határozott névelővel, határozatlan névelővel; alany, tárgy, részes és birtokos esetben, Fokozása, hasonlító szerkezetek</p> <p><i>Előjárószó:</i></p>		

<p>időhatározói elöljárószó helyviszonyt kifejező elöljárószó tárgy és részes esettel álló elöljárószó</p> <p><i>Számnév</i> Fajtái: tőszámnevek, sorszámnevek, keltezés, idő kifejezése</p> <p><i>Névmás:</i> Fajtái: személyes, kérdő, tagadó, határozatlan, visszaható, birtokos, mutató, vonatkozó névmás</p> <p><i>Határozószó:</i> Fajtái: hely-, idő- és módhatározók</p> <p><i>Kötőszó:</i> Mellérendelő és alárendelő kötőszavak Szórend: egyenes, fordított és mellékmondati</p> <p>Mondattan: Mondatfajták: Kijelentő-, kérdő-, felszólító-, óhajtó mondat Egyszerű és összetett mondatok (okhatározói, időhatározói, célhatározói, feltételes értelmű mellékmondatok)</p> <p>Helyesírás, központosítás: Az írott nyelv normái, az írásjelek helyes használata.</p>	
Fogalmak	<p>Szófaj, igeidő, eset, nyelvtani nem, vonzat, alárendelés, mellérendelés, igeneves szerkezet. Szó- és mondathangsúly. Központosítás, idézet és cím jelölése.</p>
Javasolt tevékenységek	<p>Kommunikáció anyanyelvi beszélőkkel. Mondatokat átalakítani az adott grammatikai feladnak megfelelően. Mondatokat, szövegeket transzformálni. Hibajavítási gyakorlatok. Szabályokat keresni. Szavakat, szinonimákat keresni. Mondatalkotás szavakból. Rejtvények különböző fajtáit megoldani. Online nyelvtani feladatokat megoldani. Online gyakorlatok, szótárak segítségével a szavak kiejtését gyakorolni.</p>

Témakör	Irodalmi kultúra	Javasolt óraszám: 22
Tanulási eredmények	<p>Az irodalmi alapműveltség építése. Lírai alkotások, rövid epikai műfajok és dramatikus szövegek értelmezése. Önálló gondolkodás, az önkifejezés kulturáltságának kialakítása. A kulturális másság felismertetése, megértése és az erre épülő tisztelet kialakítása. A német irodalomból vett alkotások olvasása, értelmezése. A magyarországi német irodalomból vett szemelvények olvasása, az alkotások tanulságainak értelmezése. Az irodalmi szövegek és országismereti témák kapcsán ítéletek</p>	

	alkotása a szereplőkről.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>A német nyelvű irodalmak alkotásait elemezni önállóan olvasni és értelmezni. A magyarországi német irodalom művein keresztül a népcsoport sorskérdéseit megismerni. Egy szabadon választott mai ifjúsági regény vagy krimi részletét elolvasni és feldolgozni. Egy színdarabot a hazai német színházban megtekinteni és feldolgozni, a német pop-rock zene köréből dalszövegeket értelmezni. A magyarországi német nyelvű sajtó. Magyarországi német média, a TV és a rádió nemzetiségi műsorainak ismerete.</p> <p>Szerzők és művek. Magyarországi német írók, költők alkotásainak műközpontú elemzése. Szerzők: pl. <i>Georg Wittmann, Ludwig Fischer, Engelbert Rittinger, Georg Fath, Josef Mikonya, Franz Zeltner, Claus Klotz, Valéria Koch, Erika Áts, Josef Michaelis, Robert Becker, Angela Korb</i> művei.</p> <p>Egy szabadon választott ifjúsági regény vagy krimi részletének feldolgozása (pl. <i>Erich Kästner: Emil und die Detektive; Nöstlinger: Die Ilse ist weg, Mirjam Pressler: Bitterschokolade; Hans-Peter Richter: Damals war es Friedrich</i>).</p> <p>Egy színmű megtekintése színházban német nyelven.</p> <p>Dalszövegek a német pop-rock zene köréből.</p> <p>Epikus művek jellemzői: idő, helyszín, a cselekményt alkotó elemek, szereplők.</p> <p>Lírai alkotások: ritmus, rím, versszak, refrén.</p>	
Fogalmak	Műfaj, költői kép, rím, refrén, szerkezet, felvonás, jelenet. Azonosságtudat, felelősség, konfliktus, identitás.
Javasolt tevékenységek	Egy művet tartalom és forma szempontjából elemezni. A szereplőket jellemezni. A műről véleményt alkotni, azt kifejezni, ismertetni. A Magyarországi Német Színház egy előadását élőben, vagy egy irodalmi mű filmfeldolgozását megtekinteni. Az előadásról, filmről beszélni, a látottakat feldolgozni.